

Eduskunta
Hallintovaliokunta

1. Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (VNS 4/2021)

LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON SELONTEKOON SISÄISESTÄ TURVALLISUUDESTA

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut nopeasti. Turvallisuusympäristön muutokseen ovat vaikuttaneet lähialueen kriisit, terrorismi ja laaja laiton maahantulo Euroopassa. Lisäksi COVID-19 pandemian vaikutukset turvallisuusympäristössä näkyvät myös suomalaisessa yhteiskunnassa merkittävänä uhkatekijänä.

Sisäisen turvallisuuden selonteko ja sen kautta turvallisuusviranomaisille taattava riittävä rahoitus, niin materiaali-, kalusto- kuin henkilöstöresurssien turvaamiseksi tulee olla merkittävässä ja toimintaa ohjaavassa asemassa, kun sisäisen turvallisuuden selonteko viedään käytäntöön. Sisäisen turvallisuuden selonteko määrittää turvallisuusviranomaisten toimintakykyä ja arjen kovaa turvallisuutta.

Rajavartiolaitos on sisäisen- ja ulkoisen turvallisuuden ammattilainen. Rajavartiolaitoksen yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet ovat rajaturvallisuus, turvallisuus merialueilla sekä alueellinen koskemattomuus ja puolustusvalmius. Rajavartiolaitos vahvistaa Suomen turvallisuutta ja toimii ulkorajavalvonnassa ja yhteiskunnan poikkeusoloissa tehokkaasti ja uskotavasti. Rajavartiolaitos lisää ihmisten turvallisuutta rajanylityspaikoilla, rajaseudulla ja saaristossa torjuen turvallisuusuhkia ja lisäten arjen turvallisuutta. Rajavartiolaitos torjuu Suomeen ja Eurooppaan kohdistuvia turvallisuusuhkia Schengenin ulkorajoilla, estää luvattoman maahantulon, ihmiskaupan ja torjuu rajat ylittävää rikollisuutta.

Rajavartiolaitoksen osallistuminen kansainvälisiin rajaturvallisuusoperaatioihin ja siviilikriisinhallintaan parantaa EU:n ja Suomen rajaturvallisuutta. Osa tätä kokonaisuutta on Rajavartiolaitoksen osallistuminen Euroopan yhdennetyn rajaturvallisuuden ja eurooppalaisen raja- ja merivartioston kehittämiseen, toimintaan ja toimeenpanoon Suomelle asetettujen velvoitteiden mukaisesti.

Rajavartiolaitoksen operatiivinen toiminta tulee turvata. Rajavartiolaitoksen resurssikehitys on ollut jyrkässä epäsuhdassa lisääntyvien tehtävien, kansalaisten odotusten ja toimintaympäristön muutoksen kanssa. Operatiivisen toiminnan turvaaminen vaatii riittävän rahoituksen kohdentamista Rajavartiolaitoksen strategian mukaisten hankkeiden varmentamiseksi. Rajavartiolaitoksen strategian mukaisesti henkilöstöresurssien säilyttäminen riittävällä tasolla on osa operatiivisen suorituskyvyn ylläpitoa. Rajavartiolaitoksen isot strategiset kalustohankinnat vartiolaivojen ja lentävän kaluston osalta tulee turvata operatiivisen suorituskyy-

vyn varmentamiseksi. Suorituskykyjen turvaaminen tulee olla prioriteetti, jotta sopeuttamistoimien aiheuttama merkittävä vaje operatiivisessa suorituskyvyssä saadaan korjattua. Rajavartiolaitoksen keskeisten operatiivisten suorituskykyjen turvaaminen on myös osa Rajavartiolaitokselle kuuluvien velvoitteiden täyttämistä osana eurooppalaista rajaturvallisuutta ja sen ylläpitämistä, sekä EU- maiden sisäisen turvallisuustoiminnan ja kriisinhallinnan kokonaisuutta.

Rajavartiolaitokselle vuosille 2021 ja 2022 on myönnetty lisärahoitusta, joka mahdollistaa pahimpien operatiivisten puutteiden paikkaamisen. Tämä ei kuitenkaan poista tarvetta Rajavartiolaitoksen kulurakenteen tiukasta hallinnasta. Toiminnan ja talouden suunnittelussa joudutaan tekemään edelleen voimakasta priorisointia. Rajavartiolaitoksen operatiivisen toiminnan turvaaminen kalustohankkeiden ja henkilöstön riittävyyden turvaamisen osalta osana myönnettävää rahoitusta on keskeinen asia Suomen kokonaisuusturvallisuuden kannalta.

Rajavartiolaitokselle kohdennettavilla riittävällä resursseilla taataan Suomen turvallisuutta niin maalla, merellä kuin ilmassa kansainväliset velvoitteet mukaan luettuna. Turvallisuus on taattava kaikissa oloissa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että:

Sisäisen turvallisuuden selonteko määrittää turvallisuusviranomaisten toimintakykyä ja arjen kovaa turvallisuutta. Sisäisen turvallisuuden kannalta on tärkeää pitkäjänteinen suunnittelu ja sitoutuminen selonteon linjauksiin yli hallituskausien. Sisäisen turvallisuuden selonteko määrittää turvallisuusviranomaisten toimintakykyä ja arjen kovaa turvallisuutta. Tuomalla pysyvyyttä suunnitteluun parannetaan yhteiskunnan reagointikykyä turvallisuusympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Rajavartiolaitoksen operatiivinen toiminta tulee turvata. Rajavartiolaitoksen strategian mukaisesti henkilöstöresurssien säilyttäminen riittävällä tasolla on osa operatiivisen suorituskyvyn ylläpitoa (3000 HTV:n turvaaminen vuoteen 2024 mennessä).

Rajavartiolaitoksen isot strategiset kalustohankinnat vartiolaivojen ja lentävän kaluston osalta tulee turvata operatiivisen suorituskyvyn varmentamiseksi. Resurssien varmistamisen tulee olla merkittävässä ja toimintaa ohjaavassa asemassa, kun sisäisen turvallisuuden selonteko viedään käytäntöön. Huomioitavaa on myös, että laivat ja lentokoneet vaativat henkilöstöä ja rahallisen resursoinnin niiden asian mukaisen käytön turvaamiseksi.

Rajavartiolaitoksen strategisten kalustohankkeiden turvaamisessa ei ole kyse vain rajaturvallisuuden ja rajaturvallisuustehtävien varmistamisesta. Rajavartiolaitos hoitaa myös poliisi-tehtäviä, etsintä- ja pelastustehtäviä sekä ensihoitotehtäviä. Kyseessä on resurssi, jonka turvaamisella varmennetaan myös suomalaisen moniviranomaisyhteistyön vahvaa perustaa ammattitaidon, kaluston ja resurssien yhteiskäytön kautta suomalaisen yhteiskunnan hyväksi. Osa tätä kokonaisuutta on myös Rajavartiolaitoksen kyky osallistua aluevalvontaan ja alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen.

Toimivan ja uskottavan rajavalvonnan avulla taataan arjen turvallisuuden lisäksi myös kovaa turvallisuutta osana kansallista ja kansainvälistä yhteistoimintaa muiden turvallisuusviran-

omaisten kanssa. Turvallisuuden tuottaminen vaatii resursseja ja sitoutumista siihen liittyvään suunnitteluun ja päätöksentekoon. Yhteisiä voimavaroja tulee tukea ja hyödyntää kokonaisturvallisuuden takaamiseksi yhteiskuntaa kokonaisvaltaisesti hyödyntävällä tavalla.

Puheenjohtaja
Everstiluutnantti

Ville Viita

Edunvalvontapäällikkö
Majuri

Mika Ylönen